

Fénykép nélkül

2023 április 16. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Húsvét vasárnap reggelén találtak rá a halott Széchenyi Istvánra.

1860. április 7-ér?l 8-ára virradó éjszaka vetett véget az életének. Fénykép nem ?rzi az arcát, a tekintetét, igazi valóját, ahogy megkaptuk a sorstól (1844–45-b?l) Pet?fi hiteles képmását. Csak festmények (f?leg Barabás Miklós

alkotásai), litográfiák és emléklapok segítenek abban, hogy elképzelhessük, milyen küls?vel járt-kelt a honban és a világban ez a csodálatos államférfi. Pedig 1839. január 7-én bemutatták Párizsban a dagerrotípiát. Rövid id?re rá, 1840. augusztus 29-én Vállas Antal matematikus, fizikus, földrajztudós a fotográfiai eljárás teljes folyamatát prezentálta a Nagy Károly által Párizsban vásárolt felszereléssel. Csaknem húsz év alatt számos alkalom kínálkozott volna, hogy megismerje az utókor Széchenyi igazi arcát, de ilyen felvételre soha nem került sor. Ha Széchenyi tovább él, minden bizonnyal nem zárkózott volna el attól, hogy a fényképez?gép elé álljon, hiszen a hosszabb élet? Deák és Kossuth öregkori külsejét nagyszámú fénykép ?rzi. Rózsa György írja a Széchenyi-ikonográfia kapcsán: „…hogy Széchenyir?l nem készült fénykép, az bizonyosan nem lehet véletlen, valószín?leg elveivel ellenkezett a mechanikus megörökítés gondolata”.

Ennek némileg ellentmond, hogy milyen érdekl?déssel és csodálattal fogadta a technikai újdonságokat (lásd angliai utazásait, a water closett?l a g?zvilágításig) a legnagyobb magyar, és igyekezett itthon is megvalósítani ?ket.

Ismeretes, hogy a primitív népek mennyire féltek a kamerától, mert azt hitték, megfosztja ?ket lényük egy részét?l. A francia Felix Nadartól (1820–1910), minden id?k legnagyobb fotográfusainak egyikét?l, a fényképezés Tizianójától tudjuk, hogy Balzacban (1799–1850) is valami hasonló „homályos félelem” élt attól, hogy lefényképezzék. A fotográfus szerint a regényíró ezt azzal magyarázta, hogy „…minden egyes daguerre-i m?velet megkaparint, leválaszt, felhasznál egyet a test rétegei közül, melynek megörökítésére irányul”. „Mindig illetlenségnek tartottam a fényképezést, talán éppen ezt szerettem benne legjobban – írja Diane Arbus (1923–1971) sokoldalú amerikai fotóriporter –, s amikor el?ször m?veltem, perverznek éreztem magam.” Kétségtelen, hogy a fényképez?gép nem er?szakolja meg, még csak magáévá sem teszi a modellt, viszont lehet tapintatlan, tolakodó, jogtipró, képes torzítani és kizsákmányolni.

Eleinte Kossuth Lajos is idegenkedett a fonográftól, és némi leleménnyel sikerült csak rávenni Torinóban, hogy az „?rdöng?s masinába” mondja el beszédét, amely az aradi vértanúk emlékm?vének felavatására készült, de a hivatalos rendezvényen technikai okokból nem hangzott el. Széchenyi esetében maradtak a festmények, igaz, Tasner Antalhoz írott 1836. április 11-i levelében arra figyelmezteti titkárát, hogy „…csak önnek, feleségem nem szereti Barabás festéseit”.

Kemény Zsigmondnak köszönhetjük, hogy egyik esszéjében Széchenyi külsejér?l többet megtudunk: „Arcb?re sötétsárga, rézvörös színezettel. Homloka széles, magas, gondolkodó és red?kbe vont; fels? része, a nagyszer?bb intellectualis er?k helye oly domború, oly teljes és széles átmér?j?, min? igen ritkán található. E göndör, fekete hajjal körözött méltóságos, de sötét homloknak jellemét kiegészítette a s?r?, nagyszálú, szögletes ív? és egymásba folyó két szemöldök. (…) Sötétszürke szemeinek tekintete majd fürkész?… Orra vastagtöv?, merész hajlású és tág nyílású volt…”

Be kell érnünk ennyivel.

K? András

A szerz? újságíró

www.magyarhirlap.hu

Ajánló